

Stát a národní hospodářství

Ekonomika = hospodářství = výroba zboží a služeb, obchod s nimi a spotřeba.

Stát by měl

- obrana státu, bezpečnost obyvatel
- základní vzdělávání,
- zdravotní péče
- ochrana životního prostředí, kulturní památky
- starost o sociálně potřebné (důchody, základní sociální dávky)

Státní rozpočet

Státní rozpočet – finanční plán státu na určité období.

Příjmy států – daně (z příjmů, DPH = daň z přidané hodnoty, z nemovitosti, spotřební = benzín, tabák alkohol, apod.), sociální a zdravotní pojištění, zisk ze státních podniků

Výdaje státu - sociální výdaje (starobní důchod, podpory v nezaměstnanosti, sociální dávky, mateřská apod.), zdravotnictví, školství, armáda, policie, mzdy státních zaměstnanců, oprava a výstavba silnic, budov, dotace samosprávných celků, kultura, oprava a provoz památek

Státní rozpočet vyrovnaný -
příjmy = výdaje

schodkový - příjmy < výdaje; deficit = rozdíl, stát má dluh

přebytkový - příjmy > výdaje

Peněžní ústavy

Instituce poskytující lidem různé finanční služby.

- 1) banky (účty)
- 2) hypoteční banky (hypotéky)
- 3) stavební spořitelny (stavební spoření)
- 4) pojišťovny (pojištění)
- 5) investiční společnosti (investiční fondy)
- 6) leasingové společnosti (leasing)

Často jsou tyto služby všechny spojené v rámci jedné instituce – např. nějaké velké banky.

Banky

Vedou klientům účty

- Běžný účet – ukládání a výběr peněz, platby, má jen nízký úrok □
- Spořicí účet – spoření peněz, omezený výběr, má vyšší úrok

Platby

- 1) hotovostní – penězi
- 2) bezhotovostní
  - a) příkaz k úhradě - převod peněz z účtu na účet
  - b) inkaso – povolíme někomu, aby si sám vzal peníze z našeho účtu (např. za telefon), měl by se nastavit maximální limit
  - c) SIPO – Česká pošta provádí inkaso pro více firem najednou
  - d) Platba platební kartou

Platební karty

- Debetní – k běžnému účtu, výběr peněz z bankomatu, platby v obchodech, používáme peníze na našem účtu = když dojdou, nemůžeme platit
- Kreditní – platíme penězi banky = bereme si od banky půjčku, kterou musíme za nějaký čas (např. 2 měsíce) zaplatit

Úvěry - půjčky

- Půjčujeme si peníze od banky nebo úvěrové společnosti.
- Úvěr bychom měli brát pouze na nezbytné věci.
- Musíme si dobře spočítat, zda budeme schopni splácet.
- Vždy zaplatíme víc, než jsme si půjčili.
- Úroková sazba – o kolik procent zaplatím navíc.
- RPSN – roční procentní sazba nákladů = úroková sazba + další poplatky (za vyřízení a správu úvěrů) – je nejlepší pro porovnání.

Leasing – často např. auta, auto je majetkem leasingové společnosti, dokud ho nesplatíme = pokud neplatíme, lehce nám ho zabaví, proto leasing může ale být levnější než úvěr.

Investice

- Ukládání volných finančních prostředků
- Spořicí účty, termínované vklady – větší úrok, ale omezení výběru
- Stavební spoření, důchodové spoření, kapitálové pojištění – příspěvky od státu, možnost snížení daní
- Akcie – může být rizikové
- Podílové fondy – podobně jako akcie, ale rozložení rizika
- Nákup nemovitostí, zlata, známky, obrazy apod. – většinou stabilní hodnota

Podnikání

Podnikání – činnost prováděna podnikatelem za účelem dosažení zisku.

Zisk = příjmy - výdaje

Podnikat můžeme na živnostenský list – podmínky:

- dosažení 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost
- doklad, že nedluží na daních.
- u některých živností je potřeba výuční list

Jiná forma podnikání **obchodní společnost** – **nutný** větší počáteční kapitál (peníze)

- Společnost s ručením omezeným = s. r. o. – minimálně 200 000 Kč
- Akciová společnost – a. s. – minimálně 2 000 000 Kč

Pokud chceme podnikat, měli bychom nabídnout výrobek nebo službu, kterou nikdo nenabízí, nebo kterou jsme schopni nabídnout levněji nebo kvalitněji.

Co si musíme zvážit – např.:

- Kde podnikat?
- Kde vzít počáteční peníze?
- Zvládneme splácet úvěr?
- Zvládneme administrativu?
- Umíme organizovat práci jiných lidí?

Podnikatel:

- je svým vlastním pánem
- řídí svou práci sám
- pokud je dobrý, může vydělat víc než zaměstnanec
- musí si umět zajistit zakázky, aby se uživil
- často musí pracovat víc než zaměstnanec